

VAN DE REDACTIE

Pasen voelde dit jaar anders.
Onze wereld is een puinhoop.

Oorlog, politieke onrust, oligarchen, technocraten, noem maar op.
Ze maken slechts kapot!
Het paasgevoel, we kunnen het samenvatten in hoop,
vernieuwing en samen zijn.

Laten wij daarmee blijven leven, hier in ons Noordwelle!!
Laat Noordwelle maar een voorbeeld blijven.
Hier is altijd een nieuwe morgen.

Veel leesplezier

NOORDERNIEUWSWELLE
Dorpskrant van Noordwelle

dorpskrantnnw@gmail.com

www.noordwelle.com

46ste jaargang

Verschijnt 6x per jaar

*Redactie: Marianne de Jonge, Kitty Heye, Trudy Groenleer
Juus Kreiken, Ineke v.d. Koogh en Annelies Bothoff*
Vormgeving: Leo Schults en Trudy Groenleer

Wist u dat

- Wij erg blij worden van kopij
- Er wel altijd gecensureerd wordt
- Wij 1 x per 2 maanden uitkomen
- dorpskrantnnw@gmail.com ons mailadres is
- Handgeschreven kopij ook nog altijd welkom is
- Wij kopij voor het volgende nummer graag voor **10 juni** ontvangen
- Er gelukkig voor dit nummer weer lekker wat binnengekomen was
- Wij dat als redactie erg op prijs stellen
- Het tenslotte een krantje is van en voor Noordwellenaren
- Wij deze keer geen felicitaties hebben
- Wij ook nog geen nieuwe inwoners kunnen verwelkomen
- Dit ongetwijfeld in ons volgend nummer wel zo zal zijn
- Er nl diverse huizen verkocht zijn
- Wij de mensen die Noordwelle gaan of hebben verlaten nog een mooie tijd elders toewensen
- Wij hopen dat ze met veel plezier in ons dorpje hebben gewoond
- Een naaktslak voor veel opschudding kan zorgen
- Dit kleine diertje verantwoordelijk was voor een stroomstoring in ons dorpshuis
- Dit gebeurde tijdens de maandelijkse fritesavond
- Het tijdstip gelukkig viel net na de laatste fritesbestelling
- Er twee coördinatoren pas na middernacht thuiswaren
- De storingsdienst wel van heel ver is gekomen
- Wij dat toevallig hoorden via via
- De hoogspanningsmannen nog nooit eerder een naaktslak als schuldige van een storing hadden meegemaakt

- Noordwelle zo ook weer op een ludieke wijze in beeld kwam

De Agenda

- Eerste vrijdag van de maand: Snekvond
- Derde vrijdag van de maand (20:45): DDaames
- Laatste dinsdag van de maand: Tafelen
- Iedere eerste en derde dinsdag van de maand koffie/bieb uurtje van 10 tot 11 uur
- Om de week op de woensdagavond Klaverjassen inloop 19.00 uur
- Iedere woensdag in de kerk meditatief zingen 17:00 - 17:45 uur, vesperviering 18:00 – 18:30 voor beiden opgave niet nodig, gezamenlijke maaltijd vanaf 18.40 uur hiervoor aanmelden via: www.kloosterwelle.nl
- Zaterdag 26 april 09.00 uur Koningsontbijt, aansluitend vlag hijsen
- Maandag 28 april Glasvezel presentatie in Ons Dorpshuis

In Memoriam (zodat wij ons herinneren): Ies Kandel

Onze dorpsgenoot Ies is ons helaas overleden en dat doet velen in het dorp pijn. Een aardige man en een goed mens en altijd als er een beroep op hem werd gedaan beschikbaar voor veel.

Een man van weinig woorden maar je kon op hem rekenen. Helaas de laatste jaren wat minder want het ziek zijn liet het niet toe. Al heeft hij tot het laatst hun huis binnen en buiten netjes gemaakt en Dien heeft daar voorlopig geen omkijken naar.

Zo heeft hij jaren veel werk verzet voor de PHC. Stroom, water, hindernissen bouwen en sjouwen met zware boomstammen alsmede dranghekken plaatsen...et cetera. Was er niet gek op om in de spotlights te staan.

Een geweldige vrijwilliger die hield van een hapje en klein drankje en natuurlijk country muziek. Als het maar gezellig was.

Een mooi mens en lief als hij je wat beter kende. Het dorpshuis maar ook andere huizen her en der "ademen" zijn inbreng. Want wat kon hij toch verschrikkelijk goed schilderen. Vakman met zorg voor zijn kwasten. Die bewaren wij toch zeker ook allemaal in lijnzaadolie(?).

Wat hij deed verzorgde hij tot in de puntjes. Mooi mens uit Dordt. Een schapenkop word je daar genoemd. Vanwege het verhaal van een blatend schaap. Google er maar eens naar. Ies was geen blater maar een goed mens en als je hem wat beter kende in voor een klein praatje.

Wij zullen hem als bewoners in Noordwelle zeker niet vergeten.

Ies, het ga je goed en bedankt voor je mens zijn.

Je Dorpsgenoten.

Beste dorpsbewoners,

Langs deze weg wil ik jullie bedanken voor de belangstelling en medeleven tijdens het ziek zijn van Ies.

Dat heeft ons goed gedaan, ben daarom blij dat ik in een dorp woon met zulke lieve mensen om me heen. Dat geeft veel steun in deze moeilijke tijd.

Warme groeten Dien Kandel

Welkom in de Wellehof

In maart is het tuinteam van Kloosterwelle begonnen aan het onderhoud van de Dorps- en Stiltetuin Wellehof aan het Hoefijzer. Er zijn voortaan elke woensdagochtend leden van het tuinteam tussen 10 tot 11.30 uur bezig in de Wellehof. U bent van harte uitgenodigd om samen een kopje koffie/thee (met iets lekkers erbij) te drinken.

Natuurlijk mag u ook mee helpen in de Wellehof, maar dat is niet verplicht. Even komen kijken, bakje koffie en een praatje is net zo welkom.

Het Kloosterwelle tuinteam bestaat uit: Piter Goodijk, Gert Jongerius, Heleen Allemekinders en Birgitta Bracke-Ruther.

Brigitta

Beter laat dan nooit, uitslagen straô

De mooist versierde combinatie:

1. Amiëtte Boot en Danny van de Sande
2. Rosanna van de Velde
3. Indy de Jonge
4. Mirellea van de Velde
5. Jaco Groenendijk en Roos Geelhoed
6. Bianca Kurvink

De groepsprijs: Stal `t Hoge Burg, Ron Brink

Rondom de Joodse begraafplaats in Zierikzee

Voor mij persoonlijk is de Joodse begraafplaats in Zierikzee meer dan een willekeurige begraafplaats en dat heeft een begin.

Zoals iedereen heb ik twee stambomen, van moederskant de Polakboom en van vaderskant de Kreikenboom.

Het toeval wil dat mijn Polakboom in Zierikzee is geplant aan het eind van de 18de eeuw.

Nathan Samuel Polak vestigde zich toen, als Jood afkomstig uit Polen, in Zierikzee. Het zal duidelijk zijn, Polak betekent Pools.

Hij is mijn betovergrootvader en ligt samen met zijn vrouw, Jannetje Bloemhof, begraven op de Joodse begraafplaats in Zierikzee.

De plek die de begraafplaats toentertijd kreeg toegewezen door het gemeentebestuur, lag naast het Leprozenhuis, op onreine grond buiten de bebouwde kom achter de Grachtweg. Een begraafplaats zelf is een heilige plaats maar begraven lichamen worden als onrein beschouwd.

Joden worden voor eeuwig begraven en nooit mag een graf gedolven worden.

Voor de oorlog zorgden de Joodse bewoners zelf voor het onderhoud. Gedurende de bezetting is de begraafplaats, in eerste instantie door de Duitse bezetter, van eigenaar gewisseld en was onderhoud niet meer aan de orde. Tegenwoordig valt het beheer onder het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap. Van de 24 gedeporteerde Joden zijn er maar twee teruggekomen, Henoch Labzowski en zijn dochter Clara, later Zilverberg-Labzowski.

Begin 1949 doet Henoch Labzowski, als enige als Jood geregistreerde bewoner van Zierikzee, via het Nederlands Israëlitisch Kerkgenootschap (NIK), een verzoek aan B&W om de begraafplaats te herstellen en blijvend te onderhouden. In een schrijven uit 1949 staat:

"Bedoelde begraafplaats is zeer verwaarloosd. De beplanting is, voor zover in leven, verwilderd en de paden zijn overgroeid. Het lijkenhuisje heeft geen deur en doet dienst als schapenstal. Het hekwerk is verroest en de grafstenen zijn verweerd. De begraafplaats is in gebruik als schapenwei".

In de periode daarna is er gelukkig sprake van meer reguliere onderhoudswerkzaamheden. Vanaf de jaren '50 breidt echter de wijk Malta zich uit. Vele veranderingen in bouw en weinig aandacht voor de begraafplaats zelf en zijn toegankelijkheid, leidden tot onzichtbaarheid. Het komt bij mij onrechtvaardig en respectloos over.

Een artikel uit begin 2023 in de *PZC, Piepklein, ingebouwd en afgesloten*, duidt precies de feitelijke werkelijkheid aan.

O.a. het misbruik als voetbalveldje, leidde tot omheining en afsluiting van de begraafplaats.

Het oude adres bleef bestaan en is er nog steeds het enige vindbaar, een nieuwe adressering staat nergens vermeld en geen enkel straatnaambord verwijst ernaar.

Maar als je het gevonden hebt, moet je wel eerst langs de Industrieweg zijn geweest aan de andere kant van Zierikzee om de sleutel van het hek te halen; een toegangshek ernaar toe en een hek met een Davidster bij het

terrein moeten van het slot gehaald worden. En de sleutel moet natuurlijk weer terug!!

Toen ik er medio juni 2024 kwam schrok ik van wat we aantroffen. In mijn ogen zeer verwaarloosd, ongemaaid, verwilderd en de kwaliteit van het snoeiwerk beneden maats. Een van de grafzerken was voorover gekanteld.

Snel kwam ik in contact met het NIK. Het contact tussen het NIK met de gemeente Zierikzee bleek niet soepel te zijn verlopen sinds de gemeente het onderhoud uit bezuinigingsoverwegingen had gestaakt. Met name de SGP, met wie het NIK goed contact had, heeft er gelukkig voor gezorgd dat er € 1500 door de gemeente ter beschikking werd gesteld om tot onderhoud te komen. Inzet van onderwijs was een voorwaarde.

Werkzaamheden waren niet uitvoerbaar zonder vrijwilligers en ook deskundigheid kon niet ontbreken.

Een stel trouwe vrienden uit de omgeving waren enthousiast en bereid te komen helpen. Onze Michel Mabelis stelt zelf, met zijn bedrijf *Het Tuinparadijs*, zijn kennis en zijn machines ter beschikking om, samen met de leerlingen en de vrijwilligers, de klus te klaren.

Leerlingen van het praktijkonderwijs van het Pieter Zeeman Lyceum werken met ons mee. Samen met hun onderwijzer even anderhalf

uur van school weg en steeds meer mogen doen maakte hen steeds enthousiaster. Fijne krachten.

We zijn inmiddels sinds januari 5 ochtenden aan het werk geweest. Er is fors gesnoeid en veel onkruid opgeruimd en de laatste keer zijn alle grafzerken met anti-alg schoongeboend. De omgevallen grafzerk is door de vereniging *Boete en Verzoening* rechtop gezet en *Timmerman Natuursteen* heeft hem met eerbied gratis gerestaureerd. Alles staat er stukken beter bij en ziet er weer netjes uit; en dat moet zo blijven. Ik hoop dat met de huidige ontwikkeling, de groeiende belangstelling en de toenemende kennis, er weer sprake zal zijn van een blijvende structurele financiering door de gemeente.

Artikelen in het PZC – ik hoop door vele van jullie gelezen - hebben meegeholpen om op Schouwen-Duiveland duidelijk te maken hoe belangrijk de Joodse geschiedenis van Zierikzee is en hoe belangrijk voor ons nabestaanden.

Van deze laatsten wil ik toch de namen noemen. Zelf heb ik een de rol van woordvoerder van deze groep.

Mieke de Ruiter is kleindochter van mevrouw Regina Wilkens-Gras, de platliggend steen uit de oorlog. Zij ontdekte eind vorig jaar pas, dat er nog 7 andere familieleden van haar begraven liggen, beginnend bij haar betovergrootvader.

Veel namen van vermoorde familieleden staan op het Joods Monument op de hoek Caustraats/Grachtweg en op de Struikelstenen.

Marcel Silberberg, zijn overgrootmoeder Betsy Labzowski – Bregman ligt er en Esta-Mariska Hellendoorn, dochter van mevrouw Amanda Hoogervorst.

Voor ons niet slechts een begraafplaats, maar een blijvende herinnering aan een ouder, een grootouder, overgrootouders en betovergrootouders.

Onze voorouders die een bijdrage hebben geleverd aan de welvaart van Zierikzee van voor de oorlog en ook een blijvende herinnering zijn aan hun nakomelingen, waaronder een groot deel van de 22 vermoorde Joodse bewoners.

Ons inziens is de begraafplaats onlosmakelijk verbonden met de cultuurhistorie van Zierikzee; het is cultureel erfgoed.

Wij zijn ervan overtuigd, dat de Joodse begraafplaats, het monument op de grachtweg en de Stolpersteine, van groot belang zijn bij het herdenken van deze historie. Niet alleen voor de Joodse gemeenschap in Zierikzee, maar voor de hele samenleving.

Deze zichtbare gedenkplaatsen en monumenten hier, herinneren aan de Zierikzeese geschiedenis, die van gewone mensen lang geleden en minder lang geleden.

Cultureel erfgoed vertelt over wie wij zijn en over hoe wij handelen in goede en slechte tijden en over welke waarden we belangrijk vinden. Cultureel erfgoed staat midden in de samenleving en verbindt mensen en menselijke waarden; het is erfgoed van een gemeenschap.

Het laat ons zien hoe wij als samenleving omgaan met vooroordelen, discriminerende en racistische behandeling van andersdenkenden.

Op 7 mei is het 80 jaar geleden dat Zierikzee werd bevrijd. Veel aandacht zal er zijn voor de geschiedenis van Zierikzee.

Ik nodig de Noordwellenaren uit om de Joodse begraafplaats te komen bezoeken.

Op **maandag 28 april** is de begraafplaats toegankelijk van 14.00 uur tot 16.00 uur.

Op **woensdag 30 april** is de begraafplaats toegankelijk van 14.00 uur tot 17.00 uur en

op **vrijdag 2 mei** van 14.00 uur tot 16.00 uur.

Aan de mannen de vraag hun hoofd bij het betreden, uit respect, te bedekken.

Om bij de ingang te komen ga je naar het Rollandthof.

Wegwijzers leiden je verder.

De ingang is met de rolstoel of rollator makkelijk bereikbaar.

Ik hoop velen van jullie te zien!! Wil je wat weten?

juus@kreiken.nl

Hartelijke groeten, Juus

Ongelooflijk bijzonder: Stampot eten met Entertainment op hoog nivo

Dat was me toch wat zaterdag 15 maart in het Dorpshuis. Met 35 personen een heuse stampot avond met maar liefst 3 smaken. Zuurkool, andijvie en boerenkool.

Compleet met div. soorten worst en ongelooflijk lekkere speklapjes. En die bruine jus...oh wat lekker allemaal.

Als klap op de vuurpijl: toetjes (gemaakt van "restjes"...?) met keuze uit 2 smaken. Gemaakt zo lekker dat je niet kon kiezen en dus...er maar van beiden eentje op je bordje liet plaatsen.

Mede door sponsering van Maarten/Marije. Wat een verwennerij en daarna nog koffie/ thee toe.

Vermaak op hoog nivo met een enthousiaste cabaretier welke in staat was om van een aardappelstamper c.q. pureestamper een heuse microfoon te maken.

En een handvol gemotiveerde vrijwilligers die letterlijk de mouwen hoog opstroopten om alles weer spic en span te krijgen.

Grote dank aan de koks Rens en Hans. Culinaire was het weer echt top.

Zeker voor herhaling vatbaar.

Wel heb ik helaas 2 dagen nodig gehad om te kunnen uitbuiken.

Of heb ik mij dan misdragen? Maar ja, het was ook zo lekker.....

Lex

Rommelmarkt

Op zaterdag 3 mei a.s. vindt onze 3de rommelroute plaats. Dit jaar tegelijk met de tuintjesmarkt op Ellemeet.

We willen daardoor de route zo aantrekkelijk mogelijk maken voor de bezoekers. De organisatie heeft veel aandacht besteed aan reclame d.m.v. kleurige flyers. Ook op social media enz,

We duimen voor goed weer en veel deelnemers en bezoekers uit Noordwelle,

Groet Ineke, Jesca en Paula

Algemene ledenvergadering

Compliments voor de mooie avond.....

Mogelijk heeft u onze jaarvergadering gemist jl. 14 april. Dat is dan jammer want wij krijgen zelfs complimenten voor deze avond.

De zaal was goed bezet maar.... u/je had er goed bij gekund.

Een volle zaal is ook goed om de betrokkenheid en waardering te voelen bij de bestuursleden en vrijwilligers voor- en achter de schermen.

En niet te vergeten de gemeente Schouwen-Duiveland welke ons nog financieel wil en kan steunen. Volgend jaar komen dus s.v.p.

Mels Hoogeboom (06-1952 4867) van SMWO gaf een presentatie over Eenzaamheid. Wij snappen het thema maar dat het zo diep en breed is dat was toch nieuw voor velen. Landelijk voelt 1 op de 7 personen zich Eenzaam. Triest toch? Zal toch niet voor Noordwelle gelden denk je dan.

Gelukkig is er genoeg aan te doen. Benader een specialist bij het SMWO

0111-453 444 te Zierikzee.

Wij kunnen als dorpsbewoner er ook genoeg aan doen. AANDACHT voor de ander. Een groet of een vraag naar ...kan al helpen.

Dhr. Rini de Looze gaf een info en oordeel over de financiën van zowel de Vereniging Dorpsgemeenschap Noordwelle als van de Stichting Leefbaarheid Noordwelle (beheer).

Trudy en Ab werden bedankt met applaus voor hun goede werk.

Afscheid als kasbewaarder genomen van Trudy Groenleer-Kouwen met bloemen en VVV bon. Super arbeid verricht maar wij zijn blij dat Lidwien de Bruijn het stokje wil gaan overnemen. Zij ontving een klein aanmoedigings bloempje.

Verder nog kort stil gestaan bij: aanvraag Door getrokkenstreep op asfalt Stoofweg (wederom na ongeval), Slingerbos, Jules de Boulesbaan en speelvoorziening, vacature coordinator Dorpshuis, vacature secretariaat Dorpsraad, etcetera.....

Wat is Flex

De Flex /Hub is een taxi of busje met een chauffeur. Rijdt 7 dagen per week, tussen 06.00 uur 's ochtends en 23.00 uur 's avonds. Of u nu naar een Hub, dorp of een andere plek wilt reizen. De Flex brengt u er snel en makkelijk.

Boek uw rit via de app Reizen door Zeeland of bel naar de vervoercentrale 088-23 58 070

Minimaal 1 uur vooraf uw rit boeken en de Flex komt !

Betalen via de app of met uw pinpas bij de chauffeur. Geen contant geld!

Men rijdt overal op Schouwen-Duiveland. Evt. buiten de bebouwde kom vertrekken? De Flex haalt u op bij de gekozen plek.

Proberen?

Lex

Zeeland in Brabant, ja dat bestaat heus

Kijk ik op dat ANWB-bord en zie ik Zeeland 10 km. staan, terwijl ik Mill uitrijd.

Dat krijg je als enkele dagen de provincie uit bent en je belandt in de regio Nijmegen. All inclusief hotelletje aan de Rijn, vijf daagjes onder de pannen.

Eenmaal in Zeeland aangekomen staat daar heel trots en statig te "sjeinen" :

DORPSHUIS ZEELAND

Dat vraagt om een kijkje aan de binnenkant.

Wat een bedrijvigheid van alle kanten en tegelijkertijd wat een gastvrij gevoel. Kaartclubjes, haken- & breien-tafel, spelletjestafels, biljartzaal, bowlszaal, bibliotheek, koffiecorner & bar, en "repair-club" in de grote sporthal.

Wat een actie alom.

En een geroezemoes en gezelligheid.... het spatte er vanaf.

Daar wilde ik meer van weten, dus meldde ik mij bij de brei- en haakclub, rechts bij de ingang aan een grote tafel bij het raam. Daar zaten ze met z'n zessen.... een-en-al actie en lol trappen met elkaar. Onze moekes van het dorp Zeeland... Marij, Lenie, Maria, Truus, Renske en José.

Wat een wederzijdse belangstelling ontstond daar in enkele kwartiertjes tijd.

Koffie met een koekske, sterke verhalen, "of ze mij ook wilde leren haken" en "waar ik dan vandaan kwam uit Zeeland".

Het was een-en-al keet en met een goed gevuld hart ging ik na een dik uur weer huiswaarts naar Milligen aan de Rijn.

Hans van A uit Zeeland, ooit uit Brabant

Tekenbeten voorkomen

De temperatuur gaat weer omhoog en de voorjaarsbloeiers stralen. Niet alleen de planten worden weer actiever ook teken zijn van de partij.

Voorkom een tekenbeet !

Loop niet onnodig door hoog struikgewas, let op in de omgeving van dieren, draag huid bedekkende kleding en draag sokken over je broek, evt inspuiten met insectenwerend middel en smeer bij veel werk in tuin of bos je zelf in met speciale insectenmiddel. Lees de beschrijving !

Controleer jezelf goed op tekenbeten. Ben je gebeten?

Neem contact op met je huisarts.

www.leerjegroen.nl

Veel plezier met het buitenzijn of buitenwerk!

Lex